

NEA PAFOS. 50 LAT POLSKICH WYKOPALISK ARCHEOLOGICZNYCH 1965–2015

W Muzeum Cypryjskim w Nikozji odbędzie się wystawa z okazji pięćdziesięciolecia polskich prac archeologicznych w Nea Pafos. Organizatorami wystawy są Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Departament Starożytności Republiki Cypryjskiej. Na ekspozycji zaprezentowanych zostanie blisko 250 zabytków odkrytych podczas polskich wykopalisk. Wystawę, zorganizowano w ramach Międzynarodowego Dnia Muzeów oraz Europejskiej Nocy Muzeów. Patronat nad nią objął Rektor Uniwersytetu Warszawskiego. Czasowa wystawa w Muzeum Cypryjskim będzie trwać od 25 maja do 30 listopada 2015 r., Następnie ma ona zostać przeniesiona na stałe do muzeum w Pafos.

POLSKIE BADANIA NA CYPRZE

W ciągu 50 lat badań misja archeologiczna CAŚ UW pracująca w Nea Pafos, stanowisku znajdującym się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, odkryła wiele kompleksów architektonicznych zdobionych dobrze zachowanymi malowidłami ściennymi i mozaikami. Te arcydzieła sztuki starożytnej oraz odnalezione przez archeologów przedmioty codziennego użytku dostarczyły istotnych informacji o bogactwie i różnorodności życia w starożytnej stolicy Cypru.

Dodatkowe dane na temat placu targowego hellenistycznego i rzymskiego Pafos przyniosły wykopaliska ekspedycji Uniwersytetu Jagiellońskiego pracującej tam od 2011 r. W tym czasie prace misji CAŚ UW koncentrowały się głównie na przygotowaniu części stanowiska położonej w pobliżu starożytnego portu do udostępnienia zwiedzającym w formie parku archeologicznego tworzonego przez cypryjski Departament Starożytności.

Znajdujące się na badanym przez Polaków obszarze rozległe i luksusowe budynki funkcjonowały w sumie na przestrzeni całego tysiąclecia, od 4 w p.n.e. do 7 wieku n.e.

„Dom hellenistyczny”, przebudowany we wczesnym okresie rzymskim przy użyciu starszych elementów architektonicznych posiada piękny portyk kolumnowy z kapitelami jońskimi.

Willa Tezeusza zawdzięcza swą nazwę wspaniałej mozaice przedstawiającej mit o Tezeuszu i Minotaurze. Ta największa budowla rezydencjonalna na Cyprze składa się z ponad 100 pomieszczeń wokół przestronnego dziedzińca, ogrodu i wieży.

Dom Aiona, nazwany tak od mozaikowego przedstawienia greckiego boga czasu, które zdobi jedną z jego sal, został wzniesiony w 4 wieku n.e. Był siedzibą pogańskiego stowarzyszenia religijno-filozoficznego w czasach, gdy na wyspie rozprzestrzeniało się chrześcijaństwo.

NA WYSTAWIE: ŻYCIE CODZIENNE I SZTUKA CYPRYJSKIEJ METROPOLII

Wystawa zorganizowana jest wokół kilku tematów przewodnich: historii Pafos, dzielnic mieszkalnych i rezydencjonalnych, kultu prywatnego i oficjalnego, symboli władzy, mennicy pafijskiej oraz dekoracji architektonicznej: rzeźb marmurowych, malowideł ściennych i mozaik podłogowych, a także zaopatrzenia w wodę i życia codziennego starożytnych mieszkańców miasta. Prezentacje multimedialne pokażą, jak wyglądały mozaiki w budynkach, gdzie je odkryto, zaś na modelu 3D będzie można prześledzić rozwój miasta na przestrzeni niemal tysiąca lat jego historii.

NEA PAPHOS – 1000 LAT HISTORII

Ostatni rodzimy król Pafos, Nikokles, między 316 a 309 rokiem p.n.e. przekształcił małą rybacką wioskę w prężne miasto portowe, które z biegiem czasu stało się stolicą hellenistycznego, a następnie rzymskiego Cypru. Korzystne położenie na grzbiecie górskim na południowym zachodzie wyspy, a także łatwy dostęp do bogactw naturalnych, takich jak drewno wykorzystywane do budowy statków, sprawiły, że Pafos rozrosło się w ważne centrum administracyjne i handlowe.

Miasto biło własną monetę, a pod koniec 3 wieku p.n.e. było też zapewne siedzibą ptolemejskiego gubernatora. Miasto było też najprawdopodobniej stolicą rzymskiej prowincji Cypru, ustanowionej w drugiej połowie 1 wieku p.n.e.. W 2 i 3 wieku n.e. miasto rozrosło się jak nigdy wcześniej, a jego znaczenie odzwierciedlają tytuły, jakimi je określano, m.in. „Święta metropolia wszystkich miast Cypru”. Po wyjątkowo tragicznym w skutkach trzęsieniu ziemi w 332 r. Pafos utraciło stołeczną funkcję, lecz w dalszym ciągu kwitły tam sztuka i kultura.

Od 4 wieku Pafos było stolicą biskupstwa, a w 7 wieku życie chrześcijańskiej społeczności miasta toczyło się wokół kościołów położonych w pobliżu portu i miejsca uważanego za miejsce chłosty św. Pawła. Zachodnia część miasta popadła w tym czasie w ruinę, a jego niegdysiejsza świetność popadła w zapomnienie. W przywróceniu pamięci o niej wydatny udział mieli polscy archeolodzy.

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są liczne polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Centrum współpracuje ze specjalistami z ponad 40 instytucji w kraju i na świecie. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 25 projektów wykopaliskowych i konserwatorskich na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, w Irackim Kurdystanie, Arabii Saudyjskiej, Kuwejcie, Armenii i Gruzji

Informacje o innych działaniach Centrum <http://www.pcma.uw.edu.pl>; www.facebook.com/pcma.uw

Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl

WYSTAWA

Nea Pafos. 50 lat polskich wykopalisk archeologicznych

Muzeum Cypryjskie w Nikozji
25 maja–30 listopada 2015

ORGANIZATORZY

Departament Starożytności Republiki Cypryjskiej
Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej
Uniwersytetu Warszawskiego

KOMITET HONOROWY:

Minister Spraw Zagranicznych Republiki
Cypryjskiej, Pan Ioannis Kasoulides
Dyrektor Departamentu Starożytności Republiki
Cypryjskiej, Dr Marina Solomidou-Ieronymidou
Ambasador Republiki Cypryjskiej w Polsce,
J.E. Pan Andreas Zenonos
Profesor Vassos Karageorghis
Kurator Muzeów, Muzeum Cypryjskie w Nikozji,
Dr Despina Pilidou

KOMITET NAUKOWY

Prof. Barbara Lichocka (Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN)
Dr Henryk Meyza (Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN)
Prof. Jolanta Młynarczyk (Instytut Archeologii, Uniwersytet Warszawski)
Prof. Ewdoksia Papuci-Władyka (Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński)
Dr Eustathios Raptou (Departamentu Starożytności Republiki Cypryjskiej)

WE WSPÓŁPRACY Z:

Instytutem Archeologii Uniwersytetu
Jagiellońskiego
Instytutem Kultur Śródziemnomorskich i
Orientalnych PAN
Wydziałem Architektury Politechniki Wrocławskiej

Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej
Polskiej, Pan Grzegorz Schetyna
Rektor Uniwersytetu Warszawskiego,
J.M. Prof. Marcin Pałys
Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej na Cyprze,
J.E. Pani Barbara Tuge-Erećńska
Profesor Wiktor Andrzej Daszewski
Dyrektor Centrum Archeologii
Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego
Prof. Tomasz Waliszewski